

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 37/08-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. januára 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Š. A., B., zastúpeného advokátom JUDr. P. J., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 8 ods. 2, čl. 10 ods. 1, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2 To 97/05 z 30. januára 2007 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo 40/2007 z 22. augusta 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. A. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. októbra 2007 doručená sťažnosť Š. A., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. P. J., Advokátska kancelária, P., ktorou namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) a základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 8 ods. 2, čl. 10 ods. 1, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) rozsudkom Krajského súdu Trenčín (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 To 97/05 z 30. januára 2007 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tdo 40/2007 z 22. augusta 2007.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp. zn. BN-1T 27/04 z 1. apríla 2005 odsúdený za trestné činy podľa § 224 ods. 1 a 2 a podľa § 201 písm. d) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len Trestný zákon) k úhrnému trestu odňatia slobody, ktorý mu bol podmiennečne odložený, ako aj k trestu zákazu činnosti. Na základe odvolania podaného prokurátorom krajský súd prvostupňové rozhodnutie svojím rozsudkom sp. zn. 2 To 97/05 z 30. januára 2007 zrušil v časti výroku týkajúceho sa uloženého trestu odňatia slobody a zmenil výrok o treste tak, že sťažovateľovi uložil nepodmiennečný trest odňatia slobody. Uvedené druhostupňové rozhodnutie napadol sťažovateľ 19. marca 2007 mimoriadnym opravným prostriedkom - dovolaním, ktoré oprel o tvrdenie, že rozhodnutie krajského súdu „bolo založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia“. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tdo 40/2007 z 22. augusta 2007 dovolanie podľa § 382 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietol.

Sťažovateľ je toho názoru, že rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu boli porušené jeho práva a v tejto súvislosti argumentuje nasledovne: *„Krajský súd v Trenčíne v rozpore s ustanovením § 23 Tr. zák. platného do 31.12.2005 v nadväznosti na § 31 ods. 1 Tr.zák. platného do 31.12.2005 v tejto veci uložil Š. A. trest, ktorý svojou povahou /výlučne represívnou/ nemôže zabezpečiť splnenie účelu trestu, ako ho zákon predpokladá a vyžaduje. V rozpore s horeuvedenými ustanoveniami súd nezohľadnil primerane v nadväznosti na seba stupeň nebezpečnosti konania Š. A., možnosť jeho nápravy, ako i na jeho pomery. Je nutné konštatovať, že konanie odsúdeného vykázalo znaky určitého stupňa spoločenskej nebezpečnosti /možno pripustiť jej vyšší stupeň/. S poukazom však*

na okolnosti prípadu bolo potrebné vziať do úvahy i výrazne poľahčujúce okolnosti na strane odsúdeného, predovšetkým jeho doterajšiu beztretnosť, oľutovanie trestnej činnosti a výraznej snahe napomôcť poškodenému dostať sa z komplikovanej situácie, ktorú mu zapríčinil a snaha zmierniť následky svojho činu. Pomery odsúdeného, najmä však jeho povinnosť vyživovať iné osoby a to, že riadne pracuje súd vôbec nebral do úvahy. Napriek tomu, že Trestný zákon platný do 31.12.2005 podľa ktorého sa v tejto veci rozhodovalo pri ukladaní trestu nepozná zákonne prísne zhodnotenie vzájomného pomeru priťažujúcich a poľahčujúcich okolností, svojou podstatou však takéto hodnotenie predpokladajú ustanovenia Trestného zákona platného do 31.12.2005, predovšetkým v § 23, § 31. S prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu je zrejmé, že trest uložený Š. A. je v zrejmom nepomere k stupňu nebezpečnosti pre spoločnosť, k pomerom páchatel'a a uložený druh trestu je v absolútnom rozpore s účelom trestu. V tomto smere pripomínam, že odsúdený spáchal skutok ešte v roku 2003 a až doposiaľ sa aj predovšetkým pod vplyvom vyšetrovania a konania na súde nedopustil žiadneho protiprávneho konania, a to ani priestupku, či inak menej závažného morálneho poklesku. Uvedomuje si aj do budúcnosti nutnosť viesť riadny život. Vplyv spáchania trestného činu a eventuálnej represie vyvoláva u neho zodpovednosť dodržiavať všetky pravidlá riadneho života. Ani po preskúmaní viacerých prípadov zo súdnej praxe, kedy sa rozhodovalo o obdobnej trestnej činnosti sa pre stupeň nebezpečnosti konania a pomery páchatel'a nepoužilo také sprísnenie, aby sa náprava odsúdeného zabezpečovala iba represiou a nie výchovou, keď je to dostatočne možné. “

V závere sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci takto rozhodol:

„- právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základné právo, že nikoho nemožno pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon a základné právo na súdnu ochranu a to podľa čl. 8 ods. 2, čl. 10 ods. 1, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, resp. podľa čl. 17 ods. 2, čl. 19 ods. 1, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v konaniach vedených na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 2To 97/05 a Najvyššom súde SR Bratislava sp. zn. 1Tdo 40/2007 porušené boli,

- podľa § 56 ods. 1 Zák. č. 38/1993 Z.z. v znení neskorších predpisov uznesenie Najvyššieho súdu SR Bratislava sp. zn. 1Tdo 40/2007 zo dňa 22.08.2007 a rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 2To 97/05 zo dňa 30.01.2007 zrušil,

- podľa § 56 ods. 3 písm. b) Zák.č. 38/1993 Z.z. v znení neskorších predpisov vrátil vec Krajskému súdu v Trenčíne vedenú pod sp. zn. 2To 97/05 na ďalšie konanie,

- podľa § 52 ods. 2 Zák. č. 38/1993 Z.z. v znení neskorších predpisov odložil vykonateľnosť rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne – rozsudok sp. zn. 2To 97/05 zo dňa 30.01.2007.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj podľa čl. 8 ods. 2, čl. 10 ods. 1, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 8 ods. 2 listiny nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak než z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 10 ods. 1 listiny každý má právo na zachovanie svojej ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, ktorým malo byť spôsobené namietané porušenie základného práva. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, III. ÚS 124/04).

V zmysle judikatúry ústavného súdu pri právoplatnom rozhodnutí vydanom v trestnom konaní je pre začiatok plynutia lehoty dvoch mesiacov podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde rozhodujúci moment náležitého oznámenia rozhodnutia sťažovateľovi, ktorým je buď vyhlásenie rozhodnutia v prítomnosti sťažovateľa, alebo doručenie rovnopisu rozhodnutia (napr. III. ÚS 186/02, III. ÚS 90/03).

Z obsahu sťažnosti, ako aj jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal dovolanie proti namietanému rozsudku krajského súdu (sp. zn. 2 To 97/05 z 30. januára 2007) 19. marca 2007, teda minimálne v uvedenom časovom okamihu bol už náležite oboznámený s jeho obsahom. Sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 22. októbra 2007, pričom na poštovú prepravu bola podaná 18. októbra 2007. Z uvedeného zjavne vyplýva, že dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti uplynula sťažovateľovi ešte pred odoslaním tejto sťažnosti ústavnému súdu. Sťažnosť vo vzťahu k namietanému rozsudku krajského súdu sp. zn. 2 To 97/05 z 30. januára 2007 je preto podaná oneskorene.

Ústavný súd tiež preskúmal opodstatnenosť časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 40/2007 z 22. augusta 2007.

Ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia všeobecného súdu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd považuje takúto sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne závery všeobecných súdov, ku ktorým dospeli pri interpretácii a aplikácii zákonov a ktoré sa stali základom na ich rozhodnutie. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými

zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (podobne aj II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 231/04).

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj I. ÚS 13/00, I. ÚS 20/03, IV. ÚS 43/04).

Podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa ustanovenia § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Z uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že dovolanie sťažovateľa bolo opreté o túto argumentáciu: *„krajský súd pri zmene pôvodného rozhodnutia o uloženom treste odňatia slobody nepostupoval v súlade so zákonom, keď nesprávne a v rozpore s vtedy platným Trestným zákonom (zákon č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov) nepoužil pri ukladaní trestu odsúdenému zodpovedajúce hmotnoprávne ustanovenie. V rozpore s § 23 v nadväznosti na § 31 Tr. zák. uložil odsúdenému trest, ktorý svojou represívnou povahou nemôže zabezpečiť splnenie účelu trestu, ako ho zákon predpokladá a vyžaduje. Nezohľadnil primerane stupeň nebezpečnosti konania Š. A., možnosť jeho nápravy, ako aj jeho pomery. Taktiež nezohľadnil poľahčujúce okolnosti na strane obvineného, predovšetkým jeho doterajšiu beztrestnosť, oľutovanie trestnej činnosti a výraznú snahu napomôcť poškodenému zmierniť následky svojho činu. S prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu je zrejmé, že trest uložený obvinenému je v zrejmom nepomere k stupňu nebezpečnosti pre spoločnosť, k pomerom páchatel'a a uložený druh trestu je*

v absolútnom rozpore s účelom trestu. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je podľa názoru obhajcu obvineného zrejme, že súd nesprávne použil hmotnoprávne ustanovenia, a to konkrétne § 23 ods. 1 a § 31 ods. 1 Tr.zák. čím je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr.por.“.

Najvyšší súd ako dovolací súd sa nestotožnil s názorom sťažovateľa o danosti dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a bez preskúmania veci dovolanie sťažovateľa odmietol, pretože dospel k záveru, že nie sú splnené dôvody dovolania uvedené v § 371 citovaného zákona.

Najvyšší súd vo svojom odôvodnení uviedol, že sťažovateľ sa dovoľáva vyslovenia porušenia hmotnoprávnych ustanovení Trestného zákona, konkrétne ustanovení upravujúcich zásady ukladania trestu, ktoré stanovujú, že súd pri určení druhu trestu a jeho výmery prihliada na stupeň spoločenskej nebezpečnosti trestného činu, na možnosť nápravy a pomery páchatel'a, ako aj na poľahčujúce okolnosti. Podľa názoru najvyššieho súdu posúdenie poľahčujúcich okolností sa priamo odvíja od vykonaného dokazovania a jeho hodnotenia, „čo presahuje rozsah prieskumného oprávnenia dovolacieho súdu“. V tejto súvislosti najvyšší súd argumentuje, že v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nie je oprávnený preskúmať a hodnotiť správnosť a úplnosť zistenia skutkového stavu ani preveriť a hodnotiť vykonané dokazovanie a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov. Najvyšší súd z toho vyvodzuje právny záver, že pochybenia spočívajúce v nesprávnom vyhodnotení kritérií na ukladanie trestu a v dôsledku toho uloženie neprímerane prísneho alebo mierneho trestu nemožno dovolaním namietat'. V závere uvádza, že námietky proti uloženému druhu a výmere trestu možno úspešne dovolaním uplatniť len v medziach dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, teda vtedy, keď bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

Ústavný súd vychádzajúc zo zistených skutočností a opierajúc sa o citované ustanovenia relevantnej právnej úpravy konštatuje, že v odôvodnení namietaného uznesenia sa najvyšší súd vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa vo vyčerpávajúcej miere,

k právnemu záveru, ktorý bol východiskom jeho rozhodnutia, dospel systematickým výkladom relevantnej právnej normy [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], ktorý patrí do jeho výlučnej právomoci a ktorý podľa názoru ústavného súdu je logický a nepopiera účel a význam uvedenej právnej normy. Z pohľadu garancií čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 36 ods. 1 listiny hodnotí ústavný súd kvalitu uznesenia najvyššieho súdu ako ústavne konformnú s tým, že jeho výklad podaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nie je arbitrárny ani zjavne neodôvodnený, čo by zakladalo právomoc ústavného súdu konať aj vo veci sťažovateľom namietaných základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 19 ods. 1 ústavy a čl. 8 ods. 2 a čl. 10 ods. 1 listiny.

Vzhľadom na to ústavný súd posúdil časť sťažnosti smerujúcu proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 1Tdo 40/2007 z 22. augusta 2007 ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd teda odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k rozsudku krajského súdu ako podanú oneskorene a vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2008